

Helsingin kaupunkikonsernin harmaan talouden torjuntaohje

Helsinki

Sisältö

1. Mihin ja miten ohjetta käytetään?	3
A. Milloin ohjetta sovelletaan?	3
B. Tilaajavastuulain poikkeusten soveltaminen	4
C. Miten selvitykset tarkastetaan?	4
D. Alihankinnan ketjuttamisen rajoittaminen rakennusurakoinnissa	5
E. Poikkeuksellisen halvat tarjoukset	5
F. Selvitysten tallentaminen ja salassapito	6
G. Tietojen ilmoittaminen Verohallintoon	6
2. Mitä kirjoitetaan tarjouspyyntöön ja sopimukseen?	7
A. Tavara- ja palveluhankintojen tarjouspyyntö	7
B. Rakennusurakoiden tarjouspyyntö	8
C. Sopimuslausekkeet	9
3. Mitä tarkastetaan tarjousten tultua?	13
4. Mitä tarkastetaan sopimuskaudella?	15
5. Pienhankinnat joita ei kilpailuteta	18

1. Mihin ja miten ohjetta käytetään?

Tämä on Helsingin kaupunkikonsernin päivitetty harmaan talouden torjunnan ohje, joka korvaa aiemman ohjeen vuodelta 2011.

Pääasiallisena tarkoituksena on linjata, millä tavalla tilaajavastuulain säännökset käytännössä on otettava Helsingin kaupunkikonsernin hankinnoissa ja sopimuskäytänteissä huomioon.

Ohje on tarkoitettu Helsingin kaupunkikonsernin hankintayksiköiden ja muiden sopimuksia tekevien yksiköiden avuksi seuraavissa tilanteissa:

1. Mitä tulee kirjata tarjouspyynnön ja sopimuksen ehtoihin?
2. Mitä tulee tarkastaa hankintamenettelyn aikana ennen hankintapäätöksen tekemistä?
3. Mitä tulee tarkastaa sopimuskauden aikana?
4. Kilpailuttamattomien pienhankintojen selvitykset.

Ohjeella luodaan edellytyksiä varmistaa, että Helsingin kanssa sopimussuhteessa olevat yritykset ovat luotettavia ja täyttävät tilaajavastuulaista johtuvat velvoitteensa. Ohjeen tarkoituksena on näin edistää yritysten välistä tasavertaista kilpailua ja työehtojen noudattamista.

Ohjetta noudattamalla voidaan myös välttyä tilaajavastuulain laiminlyöntimaksuseuraamuksilta. Seuraamus voidaan määrätä esimerkiksi, jos selvityksiä ei ole pyydetty tai ne on pyydetty vasta sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen tai jos tilaaja on tehnyt sopimuksen liiketoimintakieltoon määrätyn elinkeinonharjoittajan kanssa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) valvoo tilaajavastuulain noudattamista. Lisätietoja saa AVIn sivuilta osoitteesta <http://www.tyosuojelu.fi/harmaa-talous>.

A. Milloin ohjetta sovelletaan?

1. Ohjetta sovelletaan, jos sopimuksen kokonaisarvo on vähintään 9 000 euroa tai jos työn kesto ylittää sopimuskaudella 10 työpäivää **JA**

- tehdään hankinta, joka koskee vuokratun työntekijän käyttämistä **TAI**
- tehdään palvelu- tai tavarahankinta, jossa kaupunkikonsernin työtiloissa tai työkohteessa työskentelee sopimuskumppanin tai sen alihankkijan palveluksessa oleva työntekijä, jonka työtehtävät liittyvät kaupunkikonsernin toiminnassa tavanomaisesti suoritettaviin työtehtäviin tai konsernin tavanomaiseen toimintaan liittyviin kuljetuksiin **TAI**
- tehdään rakentamista tai rakentamiseen liittyvää korjausta, hoitoa tai kunnossapitoa koskeva hankinta.

Tilaajavastuulaki tulee usein sovellettavaksi myös pienhankinnoissa. Tilaajavastuulain soveltaminen ei riipu siitä, onko hankinta kilpailutettu vai onko se hankittu esimerkiksi suorahankintana. Jos tilaajavastuulain mukaiset soveltamisrajat ylittyvät, on tilaajavastuulaissa mainitut selvitykset tarkastettava.

Huomaa, että työkohteen merkitys on laaja. Työkohteella tarkoitetaan esimerkiksi palvelutuotannon asiakaskohteita, joissa palvelua tuotetaan palvelun käyttäjän, kuten kunnan asukkaan tiloissa.

2. Lisäksi tämän ohjeen rekisteriselvityksiä sekä verojen ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen selvittämistä koskevia kohtia sovelletaan myös niissä tilaajavastuulain soveltamisalan ulkopuolelle jäävissä hankinnoissa, jotka ylittävät hankin-

talain kynnysarvon. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sellaisia vähintään 60 000 euron tavarahankintoja, joihin ei sisälly työn tekemistä Helsingin kaupungin työtiloissa tai työkohteessa.

Käytännössä näiden hankintojen kohdalla tarkastetaan siis kaikki muut tässä ohjeessa mainitut selvitykset, paitsi työehtosopimusselvitykset (TES-selvitykset) ja työterveyshuollon järjestämistä koskevat selvitykset.

3. Pienhankinnoissa, jotka jäävät tilaajavastuulain soveltamisalan ulkopuolelle, noudatetaan tämän ohjeen rekisteriselvityksiä ja verojen ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen selvittämistä koskevia kohtia siltä osin kuin hankintayksikkö pitää sitä tarpeellisena ottaen huomioon hankinnan arvon, laadun ja laajuuden.

4. Ohjetta ei sovelleta omana työnä toteutettavaan hankintoihin eikä hankintoihin hankintayksikön sidosyksiköltä (in-house-hankinta).

5. Ohjetta sovelletaan kaikissa Helsingin kaupunkikonsernin tilaajaorganisaatioissa (keskushallinto, toimialat, liikelaitokset, tytäryhteisöt).

B. Tilaajavastuulain poikkeusten soveltaminen

1. Tässä ohjeessa ei sovelleta tilaajavastuulain (1233/2006) 5 §:n 4 momentin 2 - 4 kohtien poikkeuksia selvitysten pyytämiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että selvitykset pyydetään, vaikka sopimuspuolen toiminta olisi vakiintunutta, vaikka tilaajan ja sopimuspuolen sopimussuhdetta voitaisiin pitää vakiintuneena aikaisempien sopimussuhteiden perusteella tai vaikka luottamukseen olisi muu lainkohdassa tarkoitettu rinnastettava syy.

2. Selvityksiä ei tarvitse pyytää, jos on perusteltu syy luottaa sopimuspuolen täyttävän lakisääteiset veloitteensa sillä perusteella, että sopimuspuoli on valtio, kunta, kuntayhtymä, Ahvenanmaan maakunta, Ahvenanmaan maakunnan kunta tai kuntayhtymä, seurakunta, seurakuntayhtymä, Kansaneläkelaitos tai Suomen Pankki, osakeyhtiölaissa (624/2006) tarkoitettu julkinen osakeyhtiö, valtion liikelaitos tai sen kokonaan omistama yhtiö, kunnan tai kuntayhtymän kokonaan omistama yksityisoikeudellinen yhteisö tai yhtiö taikka vastaava ulkomainen yhteisö tai yritys.

C. Miten selvitykset tarkastetaan?

1. Kaikki selvitykset tarkastetaan ennen hankintapäätöksen tekemistä siltä tai niiltä tarjoajilta alihankkijoihin, jotka näyttävät voittavan kilpailutuksessa, jotta voidaan varmistua voittajan ja alihankkijoiden soveltuvuudesta. Jos selvitykset pyydetään tai ne tarkastetaan vasta hankintapäätöksen tekemisen jälkeen ja silloin osoittautuu, ettei voittaja täytä soveltuvuusvaatimuksia, joudutaan hankintapäätöstä oikaisemaan uudella hankintapäätöksellä tai hankintalain mukaisesti vähintäänkin vaihtamaan alihankkijaa, silloin kun soveltuvuuden puute koskee tarjoajan alihankkijaa.

Selvitykset tarkastetaan ennen hankintapäätöksen tekemistä myös kaikilta voittaneen tarjoajan voimavara-alihankkijoilta ja hankinnan toteuttamiseen osallistuvilta alihankkijoilta, sillä se edistää tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun tavoitetta. Tarjoushinta voi muodostua poikkeuksellisen alhaiseksi työoikeudellisten velvollisuuksien laiminlyönnin johdosta alihankintaketjussa.

Selvitykset eivät saa olla kolmea kuukautta vanhempia. Tämä tarkoittaa, että pääsääntöisesti ennen hankintapäätöksen tekemistä täytyy hankintayksiköllä olla hallussaan maksimissaan kolme kuukautta vanhat selvitykset. Jos selvitykset ovat vanhentuneet, on pyydettävä uudet selvitykset tai tarkastettava tieto uudelleen esim. verovelkarekisteristä.

Helsingin kaupunkikonsernin hankinnoissa veloitetaan ilmoittamaan kaikki tarjoushetkellä tiedossa olevat sopimuksen toteuttamiseen osallistuvat alihankkijat. Hankintalain mukaan näin on joka tapauksessa tehtävä kaikissa rakennusurakoissa sekä sellaisissa palveluhankinnoissa, jotka suoritetaan hankintayksikön välittömässä valvonnassa olevissa tiloissa.

Sopimuskauden aikana selvityksiä ei tarvitse pyytää alihankkijoilta. Sen sijaan sopimustekstissä voidaan edellyttää, että toimittaja tilaajavastuulain mukaisesti huolehtii tilaajavastuulain mukaisten veloitteiden hoitamisesta suhteessa omiin alihankkijoihinsa. Poikkeuksena alihankkijan vaihtuminen kesken sopimuskauden: jos alihankkija vaihdetaan uuteen sopimuskauden aikana, tulee hankintayksikön tarkastaa uuden

alihankkijan tilaajavastuulain mukaiset selvitykset sekä muut alun perin tarjouspyynnössä alihankkijoilta vaaditut soveltuvuusvaatimukset.

2. Verovelkatieto tarkastetaan ensisijaisesti julkisesta verovelkarekisteristä osoitteessa ytj.fi. Ytj.fi-tietopalvelusta voidaan tarkastaa myös, onko tarjoaja merkitty kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin.

Kaupparekisteristä tarvitaan kuitenkin myös tieto siitä, onko tarjoaja tai sen johtohenkilö liiketoimintakiellossa. Tämän tiedon saa tilaajavastuu.fi-palvelun Raportit-palvelusta. Tilaajavastuu.fi-palvelun Raportit-palvelusta on useimmiten mahdollista tarkastaa myös työehtoihin ja työterveyshuoltoon liittyvät selvitykset.

Jos selvityksiä ei saada käytettävissä olevista palveluista, pyydetään tarjoajaa/toimittajaa toimittamaan selvitykset.

3. Verovelkatiedot ja eläkevakuutusmaksun suorittaminen selvitetään jatkuvatoimisesti tai vähintään 12 kuukauden välein.

Sopimuskauden aikaisessa seurannassa voidaan hyödyntää tilaajavastuu.fi-palvelun Valvoja-palvelua, mikä mahdollistaa jatkuvan seurannan.

Jos sopimuskumppani on tilaajavastuu.fi-palvelussa, tilannetta seurataan palvelun toimitamista raporteista jatkuvasti ja ryhdytään toimenpiteisiin, jos puutteita ilmenee: pyydetään sopimuskumppanilta selvitys siitä, miksi puutteita on raportissa ja miten ne korjataan.

Sellaisten sopimuskumppanien osalta, jotka eivät kuulu tilaajavastuu.fi-palveluun, noudatetaan pääasiallisesti tilaajavastuulain mukaista 12 kuukauden sääntöä.

Tarkastamiseen on syytä ryhtyä aina silloin, jos herää epäily sopijapuolen kyvystä suoriutua sopimuksenmukaisista velvoitteistaan.

4. Kaupungin yhteishankinnoissa hankinnan kilpailuttava yhteishankintayksikkö huolehtii tämän ohjeen noudattamisesta. Muissa hankinnoissa tulee kilpailuttavan ja sopimuksen tekemisen yksikön keskenään sopia ohjeen noudattamisesta.

5. Saman sopimuskumppanin tai alihankkijan tekemiä peräkkäisiä työsuorituksia, vaikkakin ne tapahtuisivat eri työkohteissa, käsitellään yhtenä kokonaisuutena. Saman sopimuskumppanin, esimerkiksi rakennusurakoitsijan, eri työmailla tekemät peräkkäiset työsuoritukset tulee laskea yhteen, kun arvioidaan tilaajavastuulain mukaisen raja-arvojen ylittymistä. Tilaajavastuulain mukaiset selvitykset on pyydetävä viimeistään silloin, kun raja-arvo ensimmäisen kerran ylittyy, ellei arviota ole alun perin tosiasiallisesti kyetty tekemään.

D. Alihankinnan ketjuttamisen rajoittaminen rakennusurakoinnissa

1. Kaupunkikonserniin sopimussuhteessa olevan urakoitsijan aliurakoitsijalla on oikeus antaa hankinta/urakka edelleen alihankintana/aliurakkana. Tätä pidempitä alihankintaketjuja ei hyväksytä ilman erityisen perusteltua syytä. Tiedot alihankkijoista on saatava ennen hankintapäätöksen tekemistä, jos tarjoajaa ei ole velvoitettu nimeämään alihankkijoita jo tarjouksessa.

Kaikki alihankkijat/aliurakoitsijat tulee hyväksyttävä tilaajalla/rakennuttajalla. Tilaaja/rakennuttaja vaatii tilaajavastuulain mukaiset selvitykset alihankkijoista/aliurakoitsijoista ennen sopimuksen tekemistä. Alihankkijaa/aliurakoitsijaa ei hyväksytä, ellei hyväksytyjä selvityksiä ole saatu. Selvitysten toimittamatta jättäminen sanktioidaan joko sopimussakolla tai maksujen keskeyttämisellä.

E. Poikkeuksellisen halvat tarjoukset

1. Jos saadaan tarjouksia, jotka vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta, täytyy hankintalain mukaan aina ryhtyä selvittämään asiaa. Tarjotun hinnan tai kustannusten poikkeuksellisuuden arvioiminen on kuitenkin hankintayksikön harkintavallassa. Hinnan tai kustannusten poikkeuksellisuutta arvioitaessa voidaan kiinnittää huomiota muun muassa hankinnan laatuun ja laajuuteen sekä toimitusaikaan, hankinnan oikeudellisiin, taloudellisiin sekä teknisiin tekijöihin, muiden tarjoajien antamiin hintoihin sekä toimialalla tyypilliseen hinnoittelurakenteeseen. Jos tarjous hylätään poikkeuksellisen alhaisen hinnan vuoksi, on selvitys aina pyydetävä ennen päätöstä.

Pyydetävät selvitykset voivat liittyä muun muassa valmistusmenetelmään, taloudellisiin tai teknisiin ratkaisuihin, tarjoajan käytettävissä oleviin poikkeuksellisen edullisiin hankinnan ehtoihin sekä tarjottavien ratkaisujen omintakeisuuteen. Selvitykset voivat liittyä myös ympäristö-, sosiaali- ja työoikeudellisten velvoitteiden noudattamiseen sekä alihankintoihin ja alihankkijoiden vastaavien velvoitteiden noudattamiseen. Pyydetävät selvitykset voivat koskea esimerkiksi työsuojelua, sosiaalimaksujen maksamista, ylitöiden maksamista, työturvallisuutta sekä laitoman työn kieltoon liittyvien säädösten soveltamista. Hankintayksikkö voi pyytää selvityksiä myös sovellettavien työehtosopimusten noudattamisesta sekä hankintalain liitteen C mukaisten sosiaali-, ympäristö- ja työoikeudellisten kansainvälisten sopimusten noudattamisesta.

Jos tarjoajan antama selvitys ja muu toimitettu näyttö ei tyydyttävästi selitä alhaista tarjoushintaa, voidaan tarjous hylätä hankinnan laatuun ja laajuuteen nähden hinnaltaan liian alhaisena.

Jos alhainen hinta johtuu ympäristö-, sosiaali- tai työlainsäädännön velvoitteiden laiminlyönnistä, on tarjous hankintalain mukaisesti aina hylättävä.

F. Selvitysten tallentaminen ja salassapito

1. Kaikki tilaajavastuulain mukaiset selvitykset täytyy tallentaa, jotta myöhemmin mahdollisissa viranomaistarkastuksissa on osoitettavissa, että selvitykset on tarkastettu tilaajavastuulaissa tarkoitettulla tavalla viimeistään ennen kuin sopimus on tehty. Kopioita tai tallennuksia on säilytettävä

kaksi vuotta sopimuksen päättymisestä. Tilaajavastuu.fi-lokiin jäävä merkintä ei yksin ole riittävä. Tilaajavastuu.fi-sivuston Raportit-palvelun raportti tulee tallentaa sähköisenä ko. hankinnan sähköiseen kansioon; näin raportista selviää mahdollisia viranomaistarkastuksia varten päivämäärä, jona se on otettu ulos palvelusta.

Henkilötietojen osalta selvitykset muodostavat henkilörekin (ks. tietosuojalaki).

2. Hankintayksikköä koskee vaitiolo-velvollisuus veronmaksua ja eläkevakuuttamista koskevista asioista muiden mahdollisten salassa pidettävien tietojen lisäksi. Velvollisuus koskee tilaajaa ja sen palveluksessa olevia työntekijöitä. Vaitiolo-velvollisuus jatkuu senkin jälkeen, kun työntekijä ei enää hoida tehtävää, jossa tieto on saatu.

G. Tietojen ilmoittaminen Verohallintoon

Urakkatietojen ilmoittaminen Verohallintoon tapahtuu verotusmenettelylain mukaisesti. Urakkatiedot ilmoitetaan Katso-tunnuksilla Ilmoitin.fi-sivuston kautta sap-koosteena, työntekijätietojen työmaarekisteripalvelusta.

2. Mitä kirjoitetaan tarjouspyyntöön ja sopimukseen?

A. Tavara- ja palveluhankintojen tarjouspyyntöön:

Tässä hankinnassa sovelletaan muiden soveltuvuus- ja valintaperusteiden lisäksi tilaajavastuulaista (1233/2006) johtuvia tilaajan selvitysvollisuuksia ja Helsingin kaupunkikonsernin harmaan talouden torjunnan ohjeita. Tarjoaja voidaan sulkea pois tarjouskilpailusta tai alihankkijaa vaatia vaihdettavaksi, jos tarjoaja ei pyydettyä toimitta-alla lueteltuja selvityksiä tai todistuksia tai jos selvityksen tai todistuksen puuttumiseen ei ole laillista perustetta.

Tarjousvertailun perusteella voittajaksi osoittautuvan tarjoajan ja tämän alihankkijoiden tilaajavastuulakiin liittyvät selvitykset tarkastetaan ennen hankintapäätöstä siltä osin kuin tietoja ei saada julkisista rekistereistä tai esimerkiksi tilaajavastuu.fi-palvelusta. Tarjoajien tulee näin olleen varautua pyydettyä toimittamaan itsestään ja alihankkijoistaan seuraavat selvitykset:

1. selvitys siitä, onko tarjoaja ja sen alihankkijat merkitty ennakkoperintälain mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin ja
2. tarjoajan ja sen alihankkijoiden kaupparekisteriote tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot ja
3. selvitys siitä, että tarjoajalla tai sen alihankkijoilla ei ole verovelkarekisteriin merkittyä verovelkaa taikka veroviranomaisen antama selvitys verovelan määrästä (verovelkatodistus) [ja selvitys siitä, että verovelkaa koskeva veronsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty]
4. todistukset tarjoajan ja sen alihankkijoiden työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty ja
5. * selvitys tarjoajan ja sen alihankkijoiden työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista ja
6. * selvitys tarjoajan ja sen alihankkijoiden laakisääteisen työterveyshuollon järjestämisestä Suomessa (jäljennös työterveyshuoltoa koskevasta sopimuksesta tai selvitys työterveyshuoltopalvelujen tuottajasta).

* työehtosopimusselviytykset (TES-selviytykset) ja työterveyssearviytykset edellytetään silloin, kun hankintaan sovelletaan tilaajavastuulakia.

Ulkomaisen tarjoajan on varauduttava pyydettyä toimittamaan yllä tarkoitettut vastaavat tiedot tarjoajan ja sen alihankkijoiden sijoittautumismaan lainsäädännön mukaisella rekisteriotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla. Jollei tarjoajan tai alihankkijan sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettuja otteita tai selvityksiä, hyväksytään sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus, joka on käännetty suomen kielelle.

Ulkomaisen tarjoajan on lisäksi pyydettyä toimittava 1- ja 3-kohdan mukaiset selvitykset, jos yrityksellä on suomalainen yritys- ja yhteisötietotunnus (Y-tunnus). Lisäksi ulkomaisen tarjoajan lähetetyistä työntekijöistä on pyydettyä esitettävä A1-todistus (EU:n tai ETA:n alueelta lähetetyt työntekijät) tai vastaava todistus (sosiaaliturvasopimusmaat) tai eläkevakuuttamista koskeva muu selvitys (sopimuksettomat kolmannet maat).

Rekisteriotteet ja selvitykset saavat olla enintään 3 kk vanhoja. Määräaika lasketaan siitä, kun hankintayksikkö on vastaanottanut asiakirjat. Jos tarjoajaa tai alihankkijaa ei ole merkitty yllä mainittuihin rekistereihin, esimerkiksi kaupparekisteriin, tulee tarjoajan pyydettyä selvittää mihin lailliseen perusteeseen rekisteröitymättömyys perustuu.

B. Rakennusurakoiden tarjouspyyntöön:

Rakennuttaja tarkastaa kilpailutuksen voittajan liikevaihdon ja tilaajavastuulain mukaiset tiedot tilaajavastuu.fi-yritysraportista. Mikäli tarjouksen tekijänä on ryhmittymä, tarkastaa rakennuttaja liikevaihdon ja tilaajavastuulain mukaiset selvitykset kaikilta ryhmittymän osakasyrityksiltä. Rakennuttaja tarkastaa samat tiedot ja selvitykset ennen hankintapäätöksen tekoa myös kilpailutuksen voittajan alihankkijoilta joko tilaajavastuu.fi-raportista tai alla kuvatulla tavalla siltä osin kuin alihankkijat ovat tiedossa tuona ajankohtana.

Mikäli kilpailutuksen voittaja ei ole liittynyt Tilajavastuu Oy:n Luotettava Kumppani -palveluun tai kilpailutuksen voittajan tilinpäätöstiedot eivät ole tilaajavastuu.fi-yritysraportissa mukana, rakennuttaja pyytää erikseen ennen hankintapäätöksen tekoa seuraavat kahdeksan selvitystä:

– Selvitys, siitä että yritys on merkitty ennakkoperintälain mukaiseen ennakko-perintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin.

– Kaupparekisteriote, josta selviää yrityksen rekisteriin merkitsemisaika, toimiala, hallitus, muu johto, nimenkirjoittajat, tilintarkastajat, vastuuhenkilöiden henkilötiedot sekä onko viimeisimmät tilinpäätösasiakirjat toimitettu lainmukaisesti rekisteriviranomaisille sekä merkintä tai selvitys siitä ettei yritystä tai sen toimihenkilöitä ole määrätty liiketoimintakieltoon.

– Todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus tai selvitys siitä, että verovelkaa koskeva veronsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty.

– Todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkemaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusopimus on tehty.

– Todistus tapaturmavakuutuksen ottamisesta ja tapaturmavakuutusmaksujen maksamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä tapaturmavakuutusmaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusopimus on tehty.

– Selvitys työterveyshuollon järjestämisestä.

– Selvitys noudatettavasta työehtosopimuksesta.

– Tilinpäätöstiedot kolmelta viimeiseltä tilikaudelta.

Jos kilpailutuksen voittaja ei ole rekisteröitynyt tilaajavastuulain mukaisiin rekistereihin, rakennuttaja pyytää selvityksen rekisteröitymättömyyden perusteista.

Ulkomaisen voittajan on pyynnöstä toimitettava tilaajalle tilaajavastuulain mukaisia selvityksiä vastaavat tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella rekisteriotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla virallisina suomenkielisinä käännöksinä. Selvitykset on toimitettava koskien sekä lähtömaata että Suomea.

Jos sijoittautumisvaltiossa ei anneta edellä mainittuja asiakirjoja, tulee kilpailutuksen voittajan toimittaa edustamansa sijoittautumisvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama valahtoinen todistus.

Edellä mainitut selvitykset saavat olla enintään kolme (3) kuukautta vanhoja niiden rakennuttajalle jättämispäivästä laskettuna.

Tilaaja edellyttää, että kilpailutuksen voittaja ottaa alihankintasopimuksiinsa vastaavat työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamista koskevat ehdot.

Suomessa tehtävä työ on vakuutettava Suomessa, poikkeuksena EU/ETA-alueelta lähetetyt työntekijät, joilla on A1- tai E101-todistus.

Urakoitsijan tulee sisällyttää aliurakoitsijoita tai hankintoja koskeviin tarjouspyyntöihin tilaajavastuulain edellytykset. Urakoitsijan tulee lisäksi esittää selvitykset vaadittaessa myös rakennuttajalle.

Urakkaohjelmaan:

Työnantajavelvoitteet ja rekisteri-ilmoitukset

Rakentamisen aikana:

Pääurakoitsijan tulee varmistaa, että jokaisella työmaalla toimivalla työlupavollisella työntekijällä on voimassa oleva työn mukainen työntekijän oleskelulupa ja työnteko-oikeus Suomessa. Varmistuksestaan pääurakoitsija antaa erillisen ilmoituksen jokaisessa työmaakokouksessa. Pääurakoitsijan varmistusvelvollisuus kattaa kaikkien työmaalla toimivien urakoitsijoiden, aliurakoitsijoiden, alihankkijoiden ja työvoimaa vuokraavien yritysten työntekijät.

Urakoitsijan on pyydettäessä osoitettava tilaajalle, että työmaalla työskentelevillä henkilöillä on työnteko-oikeus Suomessa. Tämä osoitetaan ylläpitämällä ajantasaista luetteloja työmaalla työskentelevistä henkilöistä sekä näyttämällä pyydettäessä rakennuttajalle kopiot työntekijöiden passeista tai EU/ETA-maiden kansalaisilta vaihtoehtoisesti kopiot virallisesta henkilötodistuksesta.

Rakennuttaja hyväksyy erikseen kaikki aliurakoitsijat. Ko. urakoitsija ei saa tulla työmaalle ennen kuin tämän hyväksyminen on rakennuttajan taholta tehty. Työmaakokousten välillä hyväksytyt aliurakoitsijat kirjataan työmaakokouspöytäkirjaan.

Tilaaja ilmoittaa veroviranomaisille neljännesvuosittain tiedot sovitusta urakoista.

Mikäli urakoitsija tai aliurakoitsija ei ole liittynyt tilaajavastuu.fi:n Luotettava Kumppani –palveluun, on urakoitsijan annettava tilaajalle myös sopimussuhteen aikana kolmen (3) kuukauden välein todistukset maksetuista veroista ja eläke- ja tapaturmavakuutuksista. Pääurakoitsijan velvollisuutena on huolehtia, että työmaalla toimitaan tämän mukaisesti. Lisäksi urakoitsijan on toimitettava tilaajalle sopimussuhteen aikana sen vaatimuksesta ja vaatimuksessa esitetystä määräajassa edellä esitetyn mukaiset sekä muut tilaajavastuulain mukaiset selvitykset.

Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus tai määrätä aliurakkasopimus purettavaksi, jos urakoitsija tai aliurakoitsija on laiminlyönyt verojen tai

lakisääteisten eläke- tai tapaturmavakuutusmaksujen maksamisen tai jos urakoitsija ei toimita määräajassa kyseisiä selvityksiä. Ennen sopimuksen tai aliurakkasopimuksen purkamista tilaaja huomauttaa kirjallisesti urakoitsijaa laiminlyönneistä ja ilmoittaa sopimuksen purkamisen uhasta, ellei laiminlyöntiä korjata tilaajan vaatimassa kohtuullisessa ajassa.

Lähtävän yrityksen on ennen työn teon aloittamista Suomessa tehtävä työsuojeluviranomaiselle ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä. Ilmoitus tehdään sähköisellä lomakkeella Tyosuojelu.fi-sivustolla. Ilmoitus ja sen mahdollinen täydennys on toimitettava myös rakennuttajalle ja pääurakoitsijalle. Urakoitsija täyttää velvollisuutensa rakennuttajaa ja pääurakoitsijaa kohtaan jatkolähtämällä Tyosuojelu.fi-sivustolta saatavan sähköpostivahvistuksen rakennuttajalle ja pääurakoitsijalle.

Työvoiman kirjaus ja kulkulupa

Pääurakoitsija kokoaa kaikkien urakoitsijoiden jokaisesta (myös ketjutetuista) työmaalla toimivasta aliurakoitsijasta, -hankkijasta ja työvoimaa vuokraavasta yrityksestä rakennuttajan laatimalle kaavakkeelle luettelon, vahvistaa sen allekirjoituksellaan sekä liittää ilmoituksen aina jokaiseen työmaakokouksen työvaiheilmoitukseen liitteeksi.

Pääurakoitsija on velvollinen pitämään ajantasaista luetteloja kaikista niistä itsenäisistä työnsuorittajista, jotka työskentelevät rakennustyömaalla (Työturvallisuuslaki 52 b §).

Ulkomaalaisen työntekijän osalta tulee lisäksi ilmoittaa työnteko-oikeuden peruste.

Pääurakoitsija toimittaa sähköisesti ylläpidetyn kulkulupaluettelon tai sähköisestä kuluvalvontajärjestelmästä saatavan raportin kuukausittain Verohallinnon sähköpostiosoitteeseen: uusimaa.verovalvonnan.tietopalvelu@vero.fi sekä tallentaa saman luettelon kuukausittain projektipankkiin.

Pääurakoitsijan on pidettävä listaa kaikista työmaalla olevista henkilöistä ja tehtävä verottajan ohjeistuksen mukaiset tiedonannot. Jälki- ja lisätöiden osalta ilmoitusvelvollisuus on urakoitsijalla myös takuuajana ja 3 kuukautta sen jälkeen. Velvoite koskee virheiden, puutteiden

ja haittojen korjaustöitä sekä takuuajan lisä- ja muutostöitä. Helsingin kaupunki ilmoittaa kaikki tiedonantovelvollisen urakoitsijan laiminlyönnit ja puutteet velvollisuuden täyttämässä Verohallinnolle.

Kulkuluparekisterin käyttötarkoitus: ”Urakoitsija pitää yllä luetteloa työmaalla kulkuun oikeutetuista henkilöistä. Luettelon avulla pyritään estämään asiattomien henkilöiden pääsy työmaalle. Luettelo toimii työntekijöiden mukanaan pitämien tunnisteiden kanssa.”

Urakoitsijan pitämään kulkuluparekisteriin tulee kirjata henkilötietolain 523/99 10 §:n mukaan:

– Rekisterinpitäjä:
(mikäli rekisterinpitäjällä ei ole toimipaikkaa EU:n alueella, lisätään myös edustaja)

- nimi
- postiosoite
- postinumero
- puhelin
- käyntiosoite

– Rekisteriasioita hoitava henkilö tai yhdys-
henkilö:

- nimi
- puhelin

– Rekisterin tietosisältö:

Työmaalla työskentelevien henkilöiden

- nimet
- syntymäajat
- kotipaikat
- työnantajien LY-tunnukset
- työnantajien nimet

Kulkuluparekisteriin kirjattavat tiedot urakoitsijan tulee saada työntekijän hallussaan pitämästä kulkulupakortista ja/tai työntekijän työnantajalta.

Rekisterinpitäjä ei saa luovuttaa hallussaan olevia tietoja säännönmukaisesti minnekään oman yhteisönsä (EU ja ETA) ulkopuolelle. Veroviranomaisella tulee olla vero- tai vertailutietotarkastuksen yhteydessä mahdollisuus saada tietoja rekisteristä.

Manuaaliset luettelot tulee säilyttää suojatussa paikassa ulkopuolisten ulottumattomissa.

Sähköiseen järjestelmään tallennettujen tiedostojen käyttäjäjoukko tulee olla rajoitettu. Käyttöoikeus ja tulostus ovat mahdolliset vain salasanalla. Ohjelman tulee lukkiutua automaattisesti tietyn ajan kuluttua, ellei sitä käytetä.

Urakoitsija vastaa laittomasti maassa olevien työntekijöiden palautuskustannuksista ja erään-
tyneistä palkkasaatavista sekä mahdollisista työsopimuslain (55/2001) mukaisista seuraamusmaksuista.

Henkilötunnisteet ja perehdytys

Pääurakoitsijan on huolehdittava siitä, että jokaisella työmaalla työskentelevällä on työmaalla liikkeudessaan näkyvillä henkilön yksilöivä kuvallinen tunniste. Tunnisteesta on käytävä ilmi, onko työmaalla työskentelevä työsuhteessa oleva työntekijä vai itsenäinen työsuorittaja. Työntekijän tunnisteesta tulee olla työnantajan nimi, yrityksen Y-tunnus ja työntekijän veronumero.

Jokaisen urakoitsijan on ilmoitettava ennen työ-
vaiheen aloittamista omien ja alihankkijoidensa työmaalla työskentelevien työntekijöiden nimet ja syntymäajat pääurakoitsijalle työmaalle tarvittavien kulkulupien myöntämiseksi. Kuvallinen henkilötunniste kiinnitetään työvaatetukseen siten, että se voidaan helposti nähdä. Näin voidaan seurata, että työmaalla on vain henkilöitä, joilla on siihen oikeus. Kulkuluvan luovutuksen yhteydessä kunkin urakoitsijan työnjohtajan on perehdytettävä työntekijä työmaan turvallisuuteen.

Päätoteuttajan on perehdytettävä työmaalla työskentelevät henkilöt ennen kulkuluvan myöntämistä. Perehdytyksessä on huomioitava työturvallisuus- ja laaturiskit sekä kielitaitorajoitteet. Perehdyttäminen ja sen sisältö on dokumentoitava. Päätoteuttajan tulee luovuttaa perehdytyksen ohessa jokaiselle työntekijälle työntekijän turvaohje, jonka kukin työntekijä kuittaa saaduksi.

Tilaja seuraa kuvallisten henkilötunnisteiden ja kulkulupien käyttöä muun muassa satunnaisilla tarkastuksilla. Henkilöt, jotka rikkovat määräystä kuvallisten tunnisteiden ja kulkulupien käytöstä,

poistetaan työmaalta. Lisäksi rakennuttajalla on oikeus periä sopijapuolelta sopimussakkoa jokaisen puuttuvan tunnisteiden tai kulkuluvan osalta tämän urakkaohjelman mukaisesti.

Alihankinnan ketjuttamisen rajoittaminen

Tilajaan sopimussuhteessa olevan urakoitsijan alihankkijalla ja aliurakoitsijalla on oikeus antaa urakka edelleen alihankintana/aliurakkana. Hankinnan tai urakan ketjuttaminen tätä pidemmälle ei ole mahdollista ilman erityisen perusteltua syytä ja siihen on saatava tilaajan tai rakennuttajan kirjallinen suostumus.

Työmaan häiriintyminen tai pysähtyminen tilaajavastuuepäselvyyksien tai -rikkomusten vuoksi

Mikäli sopijapuolen tai tämän alihankintaketjuun kuuluvan yrityksen tilaajavastuulain selvitysvelvollisuuksien laiminlyönnistä tai rikkomuksesta johtuen työmaa saarretaan tai se joutuu lakon kohteeksi ja työt häiriintyvät tai tulevat pysäytettäväksi, pätee YSE 20.3 § lisäksi seuraava:

- Sopijapuoli korvaa ne lisäkustannukset, jotka tilaajalle ja tämän sopijakumppaneille aiheutuvat.

Mikäli tilaajan tai tähän sopimussuhteisen muun yrityksen tilaajavastuulain selvitysvelvollisuuksien laiminlyönnistä tai rikkomuksesta johtuen työmaa saarretaan tai se joutuu lakon kohteeksi ja työt häiriintyvät tai tulevat pysäytetyiksi:

- Tilaja korvaa ne lisäkustannukset, jotka sopijapuolelle ja tämän alihankkijoille aiheutuvat.

Kumpikaan sopijapuoli ei korvaa toiselle työkohteen mahdollisesta viivästyksestä seuraavia välillisiä tulonmenetyksiä, ellei sopijapuoli ole toiminut tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti.

Liiketoimintakielto sopimussuhteen aikana

Rakennuttaja ei hyväksy sellaista urakoitsijaa, aliurakoitsijaa tai elinkeinoharjoittajaa, joka on määrätty liiketoimintakieltoon tai yritystä, jonka yhtiömies, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai muussa siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on määrätty liiketoimintakieltoon.

Tilaja purkaa sopimuksen välittömästi, jos:

- toimittajana oleva elinkeinoharjoittaja määrätään sopimussuhteen aikana liiketoimintakieltoon tai
- toimittajana olevan yrityksen yhtiömies, hallituksen jäsen, toimitusjohtaja tai muussa siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö määrätään sopimussuhteen aikana liiketoimintakieltoon.

Rakennuttaja edellyttää, että urakoitsija toimii omien alihankkijoiden ja aliurakoitsijoiden kanssa vastaavalla tavalla.

C. Sopimuslausekkeet:

Palveluntuottajan/toimittajan on toimitettava tilaajalle sopimussuhteen aikana [*vähintään; tarvittaessa useammin*] 12 kuukauden välein seuraavat selvitykset:

– Selvitys siitä, ettei tarjoajalla ole verovelkarekisteriin merkittyä verovelkaa tai veroviranomaisen antama selvitys verovelan määrästä (verovelkatodistus) ja selvitys siitä, että verovelkaa koskeva veronsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty ja

– Todistus työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen maksamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksunsaajan hyväksymä maksusuunnitelma on tehty.

Todistuksia ei tarvitse toimittaa, jos palveluntuottajan/toimittajan tiedot ovat saatavissa verovelkarekisteristä tai tilaajavastuu.fi-palvelusta tai vastaavasta julkisesta rekisteristä eikä tiedoissa näy puutteita verojen tai eläkevakuutusmaksujen maksamisessa.

Ulkomaisen palveluntuottajan/toimittajan on toimitettava tilaajan pyynnöstä suomen kielellä ja pyynnössä esitetystä määräajassa vastaavat tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella rekisterinotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla.

Todistukset ja selvitykset saavat olla enintään 3 kk vanhoja. Määräaika lasketaan siitä, kun hankintayksikkö on vastaanottanut asiakirjat.

Lisäksi palveluntuottajan/toimittajan on toimitettava tilaajalle sopimussuhteen aikana tilaajan vaatimuksesta ja vaatimuksessa esitetystä määräajassa edellä esitetyn mukaiset selvitykset sekä muut tilaajavastuulain mukaiset selvitykset, jollei selvityksiä saada julkisista rekistereistä tai tilaajavastuu.fi-palvelusta.

Tilaajalla on oikeus purkaa sopimus, jos palveluntuottaja/toimittaja on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksamisen eikä sillä ole esittää velkojan hyväksymää maksusuunnitelmaa tai jos palveluntuottaja/toimittaja ei toimita määräajassa kyseisiä selvityksiä. Ennen sopimuksen purkamista tilaajan tulee kirjallisesti huomauttaa palveluntuottajaa/toimittajaa laiminlyönnistä ja ilmoittaa uhasta, että sopimus puretaan, ellei laiminlyöntiä korjata tilaajan vaatimassa kohtuullisessa ajassa.

Palveluntuottajan/toimittajan on tilaajan pyynnöstä osoitettava, että palveluntuottajan/toimittajan ja sen käyttämien alihankkijoiden ulkomaisilla työntekijöillä on työnteko-oikeus Suomessa. Ulkomaisella työntekijällä tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole Suomen kansalainen.

Palveluntuottajan/toimittajan on toimitettava tilaajalle A1-todistus EU:n tai ETA:n alueelta lähetetyn työntekijän sosiaaliturvan määrätymisestä. Todistus on toimitettava jokaisesta

sopimuskauden aikana työskentelevästä lähetetystä työntekijästä ennen kuin kyseinen lähetetty työntekijä aloittaa työnteon. A1-todistuksen on oltava voimassa koko työskentelyajan. Muiden kuin EU:n tai ETA:n alueelta lähetettyjen työntekijöiden osalta on toimitettava vastaava todistus (sosiaaliturvasopimusmaat) tai muu selvitys (sopimuksettomat kolmannet maat). Yhteysviranomaisena lähetettyjä työntekijöitä koskevissa neuvonta- ja lakiasioissa toimii Lounais-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue postedworkersfin@avi.fi. <http://www.tyosuojelu.fi/tyosuhde/lahetetty-tyontekija>.

[Palvelusopimuksissa (ei rakennustoiminnassa) lisäksi:]

Palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että kaupungin työkohteessa työskentelevillä henkilöillä on henkilökohtainen tunniste, johon on merkitty henkilön nimi ja työnantaja. Tunniste kiinnitetään työvaatetukseen siten, että se on helposti nähtävissä.

[Puuttuvista henkilötunnisteista voidaan määrätä sopimussakko:] Sopimussakko on x euroa puuttuvaa henkilötunnistetta kohti.

3. Mitä tarkastetaan tarjousten tultua?

Ennen hankintapäätöksen tekemistä:

* työehtosopimusselvitykset (TES-selvitykset) ja työterveys selvitykset silloin, kun hankintaan sovelletaan tilaajavastuulakia (ks. tämän ohjeen 1.A.1.- ja 1.A.2.-kohdat)

** rakentamistoiminnassa

Jos verovelkarekisterissä ei näy verovelkamerkintää, hankintayksikön ei tarvitse selvittää muuta. Verovelkarekisterin tarkastaminen tulee kuitenkin dokumentoida tallentamalla siitä dokumentti. Jos taas verovelkarekisterissä näkyy, että tarjoajalla on verovelkaa, täytyy tarjoajalta pyytää verovelkatodistus. Sen jälkeen on tilaajan harkinnassa, tehdäänkö sopimus. Harkinnassa tulee punnita, onko tulevilla sopimuskumppanilla tarkoitus hoitaa lakisääteiset maksuvelvoitteensa. Harkinnassa voidaan ottaa huomioon muun muassa mahdolliset luottotiedoissa näkyvät maksuhäiriömerkinnät ja mahdollinen velkojan hyväksymä maksusuunnitelma ja sen noudattaminen.

Jos tarjoaja tai sopimuskumppani ei kuulu verovelkarekisteriin (esim. ulkomainen yhteisö, jolla ei ole sivuliikettä Suomessa), täytyy tarjoajalta pyytää todistus verojen maksamisesta, verovelkatodistus tai selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty. [AVIn ulkomaisten selvitysten vastaavuustaulukko](#) tukee ulkomaisten tarjoajien selvitysten tarkastamista.

Jos yritys, sen vastuuhenkilö tai siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on liiketoimintakiellossa, sopimusta ei saa tehdä, vaan tarjoaja suljetaan pois tai alihankkija vaihdetaan toiseen, soveltuvuusehdot täyttävään yritykseen. Liiketoimintakiello selviää esimerkiksi tilaajavastuu.fi-palvelun Raportit-palvelusta tai kaupparekisteriotteesta.

Myös säätiöillä ja yhdistyksillä on oltava perusilmoitus tehtynä kaupparekisterissä. Säätiöiltä ja yhdistyksiltä vaaditaan siten vastaavat rekiste-

roitymiset kuin yrityksiltäkin, koska ne harjoittavat kilpailutuksiin osallistuessaan samalla tavalla elinkeinotoimintaa kuin yritykset. Pääsääntö on siten, että myös yhdistysten ja säätiöiden tulee kuulua kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin ja työnantajarekisteriin siltä osin kuin ne harjoittavat elinkeinotoimintaa kuten mikä tahansa kilpailutuksiin osallistuva yritys.

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa tarjoajan (yrityksen) sekä tarjoajan johdon rikosrekisteriotteet on pyydettävä ja tarkastettava (hankintalain mukaisten pakollisten poissulkemisperusteiden tarkastaminen) ja tämän jälkeen otteet joko palautetaan tarjoajalle tai hävitetään kuten salaiset asiakirjat hävitetään. – Alihankkijoiden rikosrekisteriotteita ei lainsäädännöllistä seikoista johtuen tarvitse pyytää (ks. TEM:n ohje 4/2017). Sitä vastoin valituksi tulevan tarjoajan alihankkijoiden tilaajavastuulain mukaiset rekisteröitymiset ja selvitykset tulee tarkastaa. Tämä koskee myös ulkomaisia alihankkijoita, jotka antavat selvitykset sijoittatumisvaltionsa lainsäädännön mukaisesti, kuten tarjouspyynnön ehtokin kuuluu. Jos työ tehdään Suomessa, on noudatettava Suomen työlainsäädäntöä.

Jos tarjoaja käyttää laskutukseensa ja lakisääteisten velvoitteidensa hoitamiseen laskutuspalveluyritystä (tarjoaja ja mahdollinen tuleva sopimuskumppani toimii ns. kevytyrittäjänä ilman omaa y-tunnusta), tarkastetaan tilaajavastuulain mukaiset selvitykset laskutuspalveluyritykseltä. Poikkeuksena on eläkevakuuttaminen, jonka kevytyrittäjä hoitaa itsenäisesti. YEL-vakuuttamista ei tarvitse tarkastaa.

4. Mitä tarkastetaan sopimuskaudella?

Sopimuskauden aikana sopimuksen yhteyshenkilö tai muu vastuuhenkilö vastaa toimittajan tämän ohjeen mukaisten tietojen valvonnasta.

Jos sopimus on voimassa yli vuoden, sopimus-kumppanin veronmaksu- ja eläkevakuutustiedot tarkastetaan 12 kuukauden välein, tarvittaessa tiheämmin esimerkiksi rakennustoiminnassa. Lähetettyjen työntekijöiden A1-todistukset tarkastetaan sitä mukaa kuin lähetetyt työntekijät aloittavat työnteon.

Jos toimittaja kuuluu tilaajavastuu.fi-palveluun, toimittajan tietoja voi seurata automaattisesti Valvoja-palvelun avulla. Jos toimittajan tiedoissa ilmenee puutteita, sopimuksen yhteyshenkilön tulee ryhtyä tarvittaviin toimiin.

Jos toimittaja ei kuulu tilaajavastuu.fi-palveluun, veloitetaan toimittajaa toimittamaan selvitykset vähintään 12 kuukauden välein.

Rakennustyömailla ja muissa palveluiden tuottamisen työkohteissa lisäksi:

– On valvottava, että työmailla ja muissa palvelukohteissa ulkomaalaisilla työntekijöillä on työnteko-oikeus Suomessa.

– Helsingin kaupunkikonserni huolehtii rakennuttajana, että kaikilla rakennustyömailla työskentelevillä työntekijöillä on kuvallinen tunnistekortti, jossa on veronumero.

Sopimuskauden aikana tarkastetaan vain sopimustoimittajan tilaajavastuulain mukaiset selvitykset. Sopimustekstissä voidaan edellyttää, että sopimustoimittaja huolehtii omien sopimus-kumppaniensa (alihankkijoiden) tilaajavastuulain mukaisten selvitysten tarkastamisesta. Jos kuitenkin ilmenee syitä epäillä, että alihankkija laiminlyö velvollisuuksiaan (esimerkiksi puutteita suoritteissa), tilaajan on vaadittava sopimusosapuolta tarkastamaan alihankkijan tiedot.

1 Seuraa tilaajavastuu.fi-palvelun sähköpostiherätteitä.

2 Jos selvittävää ilmenee, pyydä selvitystä toimittajalta.

4 Vähintään 12 kuukauden välein: Tarkasta toimittajan veronmaksutieto tilaajavastuu.fi-palvelussa. Tarkasta toimittajan eläkevakuutustieto tilaajavastuu.fi-palvelussa.

3 Pyydä korjaamaan puutteet samalla mainiten tilaajan oikeudesta purkaa sopimus, jos puutteita ei korjata.

5 Jos toimittaja ei ole tilaajavastuu.fi-palvelussa, pyydä toimittamaan sopimusehtojen mukaiset selvitykset vähintään 12 kk:n välein.

6 Tarkasta selvitykset.

8 Jos puutteet eivät korjaannu tai selvityksiä ei toimiteta, ryhdy sopimuksen purkamiseen sopimusehtojen mukaisesti.

7 Pyydä korjaamaan mahdolliset puutteet samalla mainiten tilaajan oikeudesta purkaa sopimus, jos puutteita ei korjata.

5. Pienhankinnat joita ei kilpailuteta

Vaikkei kilpailuttamattomassa pienhankinnassa käytetä varsinaisia tarjouspyyntöasiakirjoja ehtolausekkeineen, on tilaajavastuulain soveltamisalaan kuuluvan arvoltaan vähintään 9 000 euron sopimuksen tai yli 10 työpäivän vuokratyöntekijöitä koskevan toimeksiannon osalta siitä huolimatta tarkastettava tilaajavastuulain mukaiset selvitykset. Näin tulee tehdä vuokratyöntekijöiden kohdalla aina ja muissa sopimuksissa silloin, kun työtä tehdään Helsingin kaupunkikonsernin tiloissa tai työkohteissa. Alla kuviossa peruseriaatteet selvitysten tarkastamisesta.

Etukäteen on ennakoitava, rikkoutuvatko tilaajavastuulaissa asetettu euromääräinen tai työpäiviä koskeva raja-arvo, ja toimittava sen mukaisesti. Jos ennakointi ei osu oikeaan, on selvitykset hankittava viimeistään silloin, kun havaitaan että raja-arvot ylittyvät.

Selvitysten tulee olla päivättyjä aikaisintaan 3 kk tarkastamispäivästä. Selvityksiä on säilytettävä kaksi vuotta työnteon loppumisen jälkeen. Henkilötietojen osalta selvitykset muodostavat henkilörekisterin (ks. tietosuojalainsäädäntö).

Jos toimeksianto kestää yli vuoden, selvitykset on tarkastettava 12 kk:n välein.

Muista myös pyytää mahdollisia lähetettyjä työntekijöitä koskevat A1-todistukset. Ne on pyydetävä aina ennen kuin lähetetty työntekijä aloittaa työn. Todistuksen on oltava voimassa koko työnteon ajan. Jos työn aloittaa uusi lähetetty työntekijä kesken toimeksiannon, on pyydetävä tätä työntekijää koskeva A1-todistus.

Rakentamistoiminnassa muista tapaturmavaakuutus selvitys sekä työmaakohtainen kulkulupa-luettelo ja henkilötunniste.

1

Selvitä tämän ohjeen 2. luvussa luetellut selvitykset ennen toimeksiantoa.

2

Käytä verovelkarekisteriä ja tilaajavastuu.fi-palvelun Raportit-palvelua.

3

Jos toimittaja ei ole tilaajavastuu.fi-palvelussa, käytä ytj-sivustoa ja muita julkisia rekistereitä. Lopuista pyydä toimittajalta selvitykset.

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
2018

